

Minkä maan lakia sovelletaan? - Kroatia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet
 - 1.1 Kansalliset säännöt
 - 1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset
 - 1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset
- 2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen
 - 2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan
 - 2.2 Renvoi
 - 2.3 Liittymän muuttuminen
 - 2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen
 - 2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen
- 3 Lainvalintasäännöt
 - 3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet
 - 3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet
 - 3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)
 - 3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio
 - 3.4.1 Adoptio
 - 3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus
 - 3.5.1 Avioliitto
 - 3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde
 - 3.5.3 Avio- ja asumusero
 - 3.5.4 Elatusvelvollisuus
 - 3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus
 - 3.7 Testamentit ja perinnöt
 - 3.8 Kiinteä omaisuus
 - 3.9 Maksukyvyttömyys

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kroatiassa kansainvälinen yksityisoikeus ja prosessioikeus on pääosiltaan kodifioitu lainvalinnasta tietyillä aloilla annetussa laissa (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, virallisen lehden nro 53/91).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Riita-asioiden oikeudenkäynnistä vuonna 1954 tehty Haagin yleissopimus

Testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista vuonna 1961 tehty Haagin yleissopimus

Tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista vuonna 1971 tehty Haagin yleissopimus

Tuotevastuuseen sovellettavasta laista vuonna 1973 tehty Haagin yleissopimus

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Valtioseuraantoa koskevan ilmoituksen johdosta Kroatia tuli useiden kahdenvälisten kansainvälisten sopimusten, kuten keskinäisten oikeusapusopimusten, konsulisuhteita koskevien sopimusten sekä kauppa- ja merenkulkusopimusten, sopimuspuoli. Se on tehnyt tiettyjen maiden kanssa keskinäisiä oikeusapusopimuksia, jotka sisältävät myös lainvalintaa koskevia sääntöjä:

Itävallan kanssa Wienissä 16. joulukuuta 1954 tehty sopimus keskinäisestä oikeusalan vaihdosta

Bulgarian kanssa Sofiassa 23. maaliskuuta 1956 tehty sopimus keskinäisestä oikeudellisesta yhteistyöstä

Tšekin kanssa Belgradissa 20. tammikuuta 1964 tehty sopimus oikeudellisten suhteiden järjestämisestä siviili-, perhe- ja rikosasioissa

Kreikan kanssa Ateenassa 18. kesäkuuta 1959 tehty sopimus keskinäisistä oikeudellisista suhteista

Unkarin kanssa vuonna 1968 tehty sopimus keskinäisestä oikeusalan vaihdosta

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Oikeudellisissa tilanteissa, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, tuomioistuimet soveltavat kansainvälistä yksityisoikeutta kolmea menetelmää käyttäen. Nämä menetelmät ovat lainvalintasäännöt, kansainvälisesti pakottavat säännöt sekä erityiset aineelliset säännöt.

2.2 Renvoi

Kroatian kansainvälisen yksityisoikeuden piiriin kuuluvan lainvalinnasta annetun lain 6 §:ssä säädetään, että jos kyseisen lain säännösten mukaan on sovellettava jonkin toisen valtion lainsäädäntöä, kyseisen valtion lainvalintasäännöt on otettava huomioon.

Jos vieraan valtion lainvalintasäännöissä viitataan Kroatian lainsäädäntöön, sovelletaan Kroatian lainsäädäntöä, eikä kyseisiä lainvalintasääntöjä tarvitse ottaa huomioon.

2.3 Liittymän muuttuminen

Yleisesti ottaen lainvalinnasta annetulla lailla ei säännellä tätä kysymystä, mutta se sisältää eräitä tällaisia tapauksia koskevia erityissäännöksiä (esimerkiksi 35 §:n 1 momentin mukaan avioerotapauksissa sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille, ja 45 §:n 1 momentin mukaan adoption oikeusvaikutuksia arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka kansalaisia adoptoivat ja adoptoitavat henkilöt ovat adoptioasiana vireille pantaessa).

Tavallisesti kutakin erityistapausta olisi arvioitava sen perusteella, onko oikeudellinen tilanne ratkaistu, onko se pysyvä vai onko se vasta syntymässä. Jos lainvalintasäännöllä säännellään pysyvää tilannetta, sen määrittelyyn sovelletaan kyseisenä ajankohtana voimassa olevaa lakia, ja jos säädös muuttuu, siitä aiheutuvan oikeudellisen tilanteen vaikutuksia arvioidaan uuden lain mukaisesti sen soveltamisajankohdasta alkaen.

Omistusoikeutta ja muita aineellisia oikeuksia arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa omaisuus sijaitsee, ja niihin sovellettavan säännön mukaan aiemman säädöksen mukaisesti hankittu omistusoikeus pysyy voimassa, vaikka sitä ei ole hankittu uuden säädöksen mukaisesti. Jos irtaimen omaisuuden omistusoikeutta ei ole *moduksen* puutteen vuoksi hankittu aiemman lain mukaisesti, oikeuden saa, kun irtain omaisuus tulee sellaisen valtion alueelle, joka ei edellytä *modusta* sen hankkimiseksi.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

a) Oikeusjärjestyksen perusteet

Lainvalinnasta annetun lain 4 §:ssä säädetään, että vieraan valtion lakia ei sovelleta, jos sen vaikutus olisi ristiriidassa Kroatian perustuslaissa määriteltyjen valtiojärjestyksestä koskevien hallintojärjestelmän periaatteiden kanssa.

Lainvalinnasta annetun lain 4 §:n olisi tulkittava suojelevan perusoikeuksia ja -vapauksia, ihmisoikeuksia ja kansalaisten oikeuksia. Sen lisäksi oikeusjärjestys sisältää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevasta vuoden 1950 yleissopimuksesta johdettuja ratkaisuja.

Oikeusjärjestys ei ainoastaan suojaa kansallista oikeutta toisen valtion aineelliselta oikeudelta. Kansallisen oikeusjärjestyksen suojeleluun vetoamisen oikeutus riippuu muun muassa siitä, liittyykö ratkaistava riita-asia läheisesti oman valtion alueeseen ja sen oikeuteen eli oikeuspaikan lakiin. Tällainen kytkös on olemassa, jos toisen valtion lain soveltamisella olisi pysyviä vaikutuksia oman valtion alueella.

b) Kansainvälisesti pakottavat säännöt

Tilanteita, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, säännellään joskus erityisillä oikeuspaikan lakia koskevilla säännöillä, joita kutsutaan useimmiten kansainvälisesti pakottaviksi säännöiksi. Tällaiset säännöt hyväksytään samalla lailla kuin lainvalintasäännöt, mutta joskus niitä sisältyy myös muihin säädöksiin.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Lainvalinnasta annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen elimen on määritettävä omasta aloitteestaan toisen valtion lain sisältö. Lainvalinnasta annetun lain 13 §:n 2 ja 3 momentin mukaan tuomioistuin tai muu toimivaltainen elin voi pyytää tietoja toisen valtion laista Kroatian oikeusministeriöltä, mutta myös riita-asian osapuolet voivat toimittaa virallisen asiakirjan toisen valtion lain sisällöstä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusveloitteet ja oikeustoimet

Lainvalintasääntöjen oikeuslähde on lainvalinnasta annettu laki.

Lainvalinnasta annetun lain 19 §:ssä säädetään, että sopimukseen sovelletaan sopimuspuolten valitsemaa lakia, ellei lainvalintalaista tai kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Kyseisen lain 20 §:ssä säädetään, että ellei sovellettavaa lakia ole valittu ja asiaan liittyvät erityiset seikat eivät anna aiheutta toisen lain soveltamiseen, sovellettava laki on

- 1) irtaimen omaisuuden myyntisopimukset: sen paikan laki, jossa myyjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 2) urakka- tai rakennussopimukset: sen paikan laki, jossa palveluntarjoajan tai urakoitsijan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 3) toimeksiantosopimukset: paikan laki, jossa toimeksisaajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 4) edustussopimukset: sen paikan laki, jossa edustajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 5) komissiosopimukset: sen paikan laki, jossa komissionsaajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 6) huolintasopimukset: sen paikan laki, jossa huolitsijan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 7) irtaimen omaisuuden vuokrasopimukset: sen paikan laki, jossa vuokranantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 8) luottosopimukset: sen paikan laki, jossa luotonantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 9) käyttöopimukset: sen paikan laki, jossa lainaksiantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 10) tavaroiden luovuttamista säilyttämistä varten koskevat sopimukset: sen paikan laki, jossa tavaroiden hallussapitäjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 11) varastointisopimukset: sen paikan laki, jossa varastonpitäjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 12) kuljetussopimukset: sen paikan laki, jossa kuljettajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 13) vakuutusopimukset: sen paikan laki, jossa vakuutuksenantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 14) tekijänoikeussopimukset: sen paikan laki, jossa teoksen tekijän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 15) lahjoitusopimukset: sen paikan laki, jossa lahjoittajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 16) pörssitoimet: pörssin kotipaikan laki

17) riippumattomia pankkitakauksia koskevat sopimukset: sen paikan laki, jossa takaajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana

18) teknologian siirtosopimukset (esim. lisenssit): sen paikan laki, jossa vastaanottajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana

19) työsopimuksesta johtuvat omaisuusvaateet: sen valtion laki, jossa työsopimus toteutetaan tai toteutettiin

20) muut sopimukset: sen paikan laki, jossa tarjouksen tekijän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Lainvalinnasta annettuun lakiin – kuten myös kansainvälisiin sopimuksiin (teliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista vuonna 1971 tehty Haagin yleissopimus) – sisältyy säännöksiä sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista.

Lainvalinnasta annetussa laissa on säännöksiä laista, jota sovelletaan perusteettomaan etuun, asiainhuoltoon, muusta kuin vahingonkorvausvastuusta johtuviin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin ja sopimuksenukkoiseen vahingonkorvausvastuuseen.

Sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvaukseen sovelletaan sen paikan lakia, jossa teko on suoritettu, tai sen paikan lakia, jossa seuraukset ilmenevät, sen mukaan, kumpi niistä on vahinkoa kärsineen osapuolen kannalta edullisempi. Jos korvausvastuun aiheuttava tapahtuma tapahtuu avomerellä olevassa aluksessa tai lentokoneessa, sen valtion laki, jonka lipun alla alus purjehtii tai jossa lentokone on rekisteröity, katsotaan sen valtion laiksi, jossa korvausvastuun aiheuttaneet teot on tehty.

Perusteettomaan etuun sovelletaan sitä lakia, jota sovelletaan oikeudelliseen suhteeseen, joka syntyi tai jonka odotettiin tai oletettiin syntyvän ja jonka nojalla perusteeton etu aiheutui. Asiainhuoltoon sovelletaan sen paikan lakia, jossa asiainhuolto on tapahtunut. Asiainhuoltoon liittymättömästä omaisuuden käytöstä johtuviin velvoitteisiin sekä muihin vahingonkorvausvastuusta johtumattomiin sopimuksenukkoisiin velvoitteisiin sovelletaan sen paikan lakia, joissa velvoitteen luoneet seikat ovat tapahtuneet.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Luonnollisen henkilön oikeustoimikelpoisuuteen ja oikeudelliseen toimintakykyyn sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on.

Luonnollinen henkilö, joka ei ole oikeudellisesti toimintakykyinen sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen hän on, on oikeudellisesti toimintakykyinen, jos hänellä on oikeudellinen toimintakyky sen valtion lain mukaan, jossa asianomainen velvollisuus syntyi.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Vanhempien ja lasten välisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä kaikilla on kotipaikka.

Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan Kroatian lakia, mikäli lapsi tai toinen vanhemmista on Kroatian kansalainen.

Isyyden tai äitiyden tunnustamiseen, vahvistamiseen tai kiistämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö, jonka isyys tai äitiys tunnustetaan, vahvistetaan tai kiistetään, oli lapsen syntyessä.

3.4.1 Adoptio

Adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia, adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan kumulatiivisesti molempien valtioiden lakeja.

Jos puoliset adoptoivat yhdessä, adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan paitsi sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on, myös niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

Adoption muodollisiin vaatimuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa adoptio tapahtuu.

Adoption oikeusvaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat adoption tapahtuessa.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä on kotipaikka.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan Kroatian lakia, jos toinen heistä on Kroatian kansalainen.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö eivät kumpikaan ole Kroatian kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimiseen sovelletaan kunkin henkilön osalta sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on avioliiton solmimisajankohtana.

Vaikka avioliiton solmimisehdot täytyisivät sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen avioliittoon vihkimistä Kroatian toimivaltaisessa viranomaisessa haluava henkilö on, vihkimistä ei suoriteta, jos sille on Kroatian lain mukaan olemassa este, esimerkiksi aiempi avioliitto, sukulaisuussuhde tai psyykkisen toimintakyvyn vaje.

Avioliiton muodollisiin vaatimuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa avioliitto solmitaan.

Avioliiton pätemättömyyteen (mitättömyyteen) sovelletaan sitä lakia, jonka mukaisesti avioliitto solmittiin.

Avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille. Avioeroon sovelletaan kumulatiivisesti niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Avoliitossa asuvien henkilöiden varallisuusosoikeudellisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos henkilöt ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heidän yhteinen kotipaikkansa on.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille. Avioeroon sovelletaan kumulatiivisesti niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Muiden verisukulaisten kuin vanhempien ja lasten väliseen elatusvelvollisuuteen sekä avioliiton kautta sukua olevien henkilöiden elatusvelvollisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen elatusvelvollinen on.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden henkilökohtaisiin ja varallisuussuhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä on kotipaikka. Jos puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heillä viimeksi oli yhteinen kotipaikka.

Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää edellä esitetyn mukaisesti, sovelletaan Kroatian lakia. Avioehtosopimukseen sovelletaan lakia, jota sopimuksen solmimisajankohtana sovellettiin puolisoitten henkilökohtaisiin ja varallisuussuhteisiin.

Jos puoliset voivat tällä tavoin määritetyn lain nojalla valita avioehtosopimukseen sovellettavan lain, sovelletaan heidän valitsemaansa lakia.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen perittävä oli kuolinhetkellä.

Testamentintekokelpoisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen testamentintekijä oli testamentin tekoajankohtana.

Testamentti on muodoltaan pätevä, jos se on pätevä jonkin seuraavissa lueteltujen lakien nojalla:

- 1) sen paikan laki, jossa testamentti tehtiin
- 2) sen valtion laki, jonka kansalainen testamentintekijä oli joko testamentin tekoajankohtana tai kuolinhetkellään
- 3) sen valtion laki, jossa testamentintekijän kotipaikka oli joko testamentin tekoajankohtana tai tekijän kuolinhetkellä
- 4) sen valtion laki, jossa testamentintekijä asuinpaikka oli testamentin tekoajankohtana tai tekijän kuolinhetkellä

5) Kroatian laki

6) kiinteä omaisuus: myös sen paikan laki, jossa omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Kiinteää omaisuutta koskeviin sopimuksiin sovelletaan yksinomaan sen valtion lakia, jonka alueella omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvyttömyys

Konkurssilain 303 §:ssä säädetään peruseräperiaatteesta, jonka mukaan konkurssimenettelyn käynnistämisen oikeusvaikutukset määräytyvät sen valtion lain mukaan, jossa menettely käynnistetään.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 12/11/2018